

ובא המנין הקטן, אנשים כפורים בשר, המסורים לעברית ככל מקום וככל שער, והם כונים להם כמה לסקום בריח, ותהי נא הבמה קטנה ודלה סבעתים בן הקדומות, ויהיו נא הדברים המרובים שם דברים פשוטים ובלוי שאר רוח, ואולם הן לא לעושר רוחני, לא ליצירה ספרותית כבודתים כאן, הלא עצם ההתוותה של תוברת שכזו אחרי כל הגלים הזרונים שעברו על גולי הארץ האחרונים, כפעל של יצירה הוא, כי המטרה, שהיתה לפניהם של אלה, היא לבלי לתת לנהלת שחכמה ותעומם בצנת הנכר.

ואני לדפוף בחוברת, ותכיבה היא עלי יותר מספרים שלמים שתכנם נעלה על תכנה, כי נראת היא לי לסמל של הפלה העברית החיה גם בנכר, וכאשר יבואו הימים, ונאסף כל החומר הרב של הימים הקדומים האלה לתוך בתי גנזיה של כולות, ונראה לה שם מקום גם תוברת קטנה ודלה זו — כי גם בה נראה מרשומי ההתאבקות של המלה העברית בער קיומה בנכר.

ג. גרינבלאט.

על נהרות בב"ש

У РЪКА ВАРМОНСКИХЪ.
Национальная еврейская лирика
въ мировом поэзии. Составилъ
Л. Б. Шаффе. Изд. „Сафрутъ“
Москва 1917.

הליריקה האומית — זהו מסכן הקסאים והפלאות של העם, שכנית התעלמות שלו, ואותה ישרי כפני עצמו. צער האומה ונכאיה המסורים, המית רוחה חלואה בעצמם — התבין זאת נפש זרה? וכמה כירור הוא התזיון, שהד צילי הליריקה האומית היהודית נגיע לאזינונו ככל רוחות העולם.

אכן נוראה היא האגדה על היהודי הנצחי, המים השרניים החרותים על מצחו, החיות והרזים האיומים המרתפים על סניבו, כל אלה מוכיכים בליכך את העין הזרה הסואפת לתעלמות. ומי בעל רוח נדיבה ונפש עדינה ורכה, ולא כסגה אנו את שופתו האיומה, הבוקעת מחללי הדרות ומטילה זועה על כל הולכים לבטח דרכם?...

וכך עולות זעיר שם זעיר שם מן השירח העולמית קולות ובנות קולות נוגות ה, ומיירות ישראל, וכך ייערו ויהבו מיתרים בודדים בכנורות העולם הקדורים, שהם גם, תגום לבנות צעותנו, ואותן בנות־הקולות הנוגות של בת־הסירח

השיבות היסטורית יש גם לסקירה על פכולת ההברה, כל ישראל חברים, התעובדה על ידי ג. טרויוס על פי ספרו של ג'נסים לוי.

מלבד האמורים נמצא ב, הטבר"ה הרבה חונר היסטורי, כגון: הפנקסי קלית מטטילאב"א על־ידי ש. דובנוב ו, פתיקות חילנה" על־ידי ד. מנידן מכתבים של ערטר לר' שניאור זקס, העדות בדבר צרות היהודים בימי המלחמה האחרונה, רשימה סלאה פנין ל, תולדות המרד בפולין" מאת ש. ו. סטניסלבסקי, ביבליוגרפיות מאת פ. דיקשטיין וב. דנאבורג, שאין להן בעצם שייכות אל הדפד ההיסטורי.

הספר מסיים במכתבים של הכנרת ד"ר י. קצלבסקי, בכתובי הקרא הפשוט של החומר ההיסטורי, על התעורות הכונות ועל יתר הדברים המתנהלים בכבודות ומגיש על לפנה ברוכה זו, עד למכתבים הקלים והיפים האלה, אז ידגיש בהם את הפונג החיונה, שמרגישים תמיד בשעה קריאת רוב דברי המנוח; גם על הסכתבים האלה שפוך אותו הקסם וההן, אותה האצילות הנפשית, שהרבים לליכך לספר עליהם יודעי המנות.

ג. גרינבלאט.

בנכר

קובץ לעניני ספרות ולשאלות הומן. יוצא לאור על־ידי אגודת התחיה באלכסנדריה בעריכת יוסף אהרןוביק, חוברת א.

מונתה לפני החוברת הדלה והצנומה ואני מדפוף רגע בעלים המעטים, קורא את הדברים, סתם דברים לעניני השעה, ורגע אשים עיני בסער החוברת, והסם "בנכר" צובט בליכך את הלב, איוו בת־קול נוגה בוקעת ועולה ממלה זו.

באלכסנדריה של מצרים, בעיר היוסבת על כפתן ארץ־ישראל, נכתבו הדברים, והכתובים מגולי ארץ ישראל המ, והחורך יוכף אהרנוביץ, אחד מכוני הפועל הצעיר, זו הבמה היפה של אנשי הרוח בארץ ישראל החדשה — גם הוא גלה למקום נכר, סערת המלחמה עקרה אותם משרשי חייהם, קפדה את החוסים המאגרים אותם אל הארץ, שהיתה להם לפולדת, ומהלכים אל תוך החיים הזרים, והם יושבים עתה כעבר לבנוב כולדתם. לאזנם מגיע הר ההיים אשר בה, והלב, כמה הובה הלב לכל הנעשה שם בעבר השני, והמלה העברית היתה מה תהא עליה? כלום גם בור־דינה יצא לעלת בגולה, וגם היותה עקרה משרשה לא תאלם?

לשירה העברית ובסאיטמו להראג מעסימת את אלה שאינם שואכים יידישע הראשון. והספס נהג בה קצת זלוול. ג. גרינבלאט.

ספרות

Сборники 'САФРУТЬ' под редакцией Л. Якоб (книги I-II) Москва. Изд-во 'Сафрутъ,' 1938.

מבול החברות והקונטרסים הקטנים והזלים, שהצריך בעת האחרונה את השוק הספרותי שלנו, הקים שאון מסריד בעולמנו. המלה הריקה והגרושת המחלכת באספות ובמיטינגים חדרה גם לתוך ספרות זו והתי למון, רוחני, שאמנם נוח הוא לעיכול למון הקוראים אשר אין לבם מנוי לעיון כל-שהוא, להתעכב שעה קלה על הספר, אבל אין בכל זה כדי להזין את המחשבה. 'ספרות-קונטרסים' מביאה לעולם את 'עם הארציות' מן המין היותר גרוע. ולא לחנם נחמדו אצלנו עם מתן החופש והחיים המוניחיים היודיים, הדברים רמות ונשבות על כל מה שחרזו, ורשמי על כל מרעי העולם - והלא הקונטרס היא המדב' מתוך ברוטם.

ולפיכך יש לקדם בברכה את הנסיון של הוצאת 'ספרות', לתח לקרוא היהודי בלשון הרוסית מוזן רוחני ומשג, שיש בו כדי להעמיק את הלכתו ולהרחיב את הוב יריעותיו במקצוע המחשבה והתרבות העברית. בשני המאספים, שיצאו עד עכשיו, וביתוד בראשון, (השני מוקדש רק ליוכל העשרים של הקונגרס הציוני) נתנה המערכה דברי ספרות ומחשבה מנוסים, סובליציסטיקה עיונית, המטנה להאיר חזיונות חברותיים, שספלו בהם, הארה בהירה ומקיפה וכיוצא באלה, שטון סריווי מורגש בהם. יופה עושה המערכת, שנותנת מאמרים מחורגמים כמו 'הלכה ואגדה' של ביא ליק, על הפיתוח היהודי של מרסין בורבר ועוד; כאמרים בלה ודאי שנגזרים את דעת הקורא יותר ממנה דברים בקיריים שבמאספים.

הסובליציסטיקה המקורית שבמאספים מטפלת בכיור העובקת הסובליציסמה הציונית. ה. גרינבלט נכנס לתוך סבך העיונים בדבר האינדיבידואליות הלאומית, מגדיר את המושג אוטיליטאריסמוס בתור שולל הלאומיות ואירוטיסמוס בתור מחייב הלאומיות, עוסק על עצם מהווה של האגני הלאומי, שנחלקים בו החוקרים, אם הוא יסות מוקדא קופסאה בעלת צורה וגוון בקיפו או בעלת תנועה המתחרשת ומשמנית תמיד, עובר במרוצת הרברים אלא נואי הקיום האינדיבידואלי של האומה ומכים שהאבטונומיסטיסם הסרסואלי אינו מנין על

העולמית, אשר נודה על 'נהרות בכל', אסף המסדר לתוך ספרו זה. שומעים אתם את הצלילים הסוערים במרי עזם וקצפם של כירון, שיש בהם הד הצער היהודי מעין 'גלגול' של צער הקרומים הוומה בקינותיהם של המקוננים היהודים. לעינים מתיצבת חיה בכל בלהותיה גם תמונתו של 'אחשוורוש' העוף עד כוח מתלאת נדודיו הנצחיים, מהתאבקוהו המרה בליס הוודגים, וכל המראות הקדומים של ארץ ישראל, של החורבן, של הגלות, - בולם עולים אלינו מתוך ספר סירים זה, מתוך שירתם של מסוררי העולם.

לנו היהודים קרובה היא השירה על נהרות בכל', קרובה ללבנו, ואנו עומדים משתאים למסע צלילים מתוך כנורות ודי. האמנם יצא הור פתח להיכל המלכות שלנו? ומתוך איזה צמאון נפש מיותר, שיש בו משום גריו היצר, אתה עובר על המון השירים של המסוררים הודים, מקשיב לכל ציל, מסתכל בכל מראה, שהם מעלים לטנין, ואין אתה מוצא בהם את ההרגשיות הפנימיות, האינטימיות של היהודי, - שכינת היגיון של האומה הישראלית לא נגלתה להם.

מסירת הנכרים אתה עובר אל שירת ישראל, העולה ב'נהרות בכל', וגם מסירה זו הכניס ל. ים ה את הצלילים המדבאים ביותר, המתלבללים עלינו כמסרות-סערה, הקובלים, סואנים, ולמעמים גם שורקים... מן הליריקה הלאומית שלנו בחר המאסף את שירי הועם והתוכחה, שירי הפחוס וטמם שירים, שיש בהם משום הריטוריקה הלאומית בכלולה השני (יונגר, גליקמאן, גיטין, ליומאן ועוד), שהיה לנו לראי.

הליריקה הלאומית הזכה, האלגיה העברית רות היגיון הדומם, כמעט שאין זכר להן כספר, והלא שבידים כמו 'פציו', 'לכיל', יש הרבה יותר מן הליריקה הלאומית משיש בכל אותם השירים הריטוריים והקולגיים שנכנסו לתוך הספר. בכלל הכנים ומאסף לתוך ספרו את הליריקה העברית רק טפין טפין קטנים, מלבד שירי ביאליק, טשניטובסקי ושיר אחד של יעקב בתן, אין שם מן השירה העברית כלום; והיתכן שלא מצא ל. ים ה בשירתנו יותר מן הליריקה הלאומית, ובלום אין לנו שירים עבריים ליריים יותר מאותם השירים של מוריס רונטלר, אברהם רייזין ודוד איינהרן, שנכנסו לכאן? והלא אין לבאר את הדבר רק בזה, שאותם השירים העבריים, שהיו בלי ספק מאמרים את קובץ השירים, לא תורגמו עדיין רוסית. כלום לא בראי היה לתרגם אותם מסר חסוד ומחודר שכזה, המוח ללפנינו, ולסם סדר הדבר ביותר, סגני של. ים ה ידוע בחבתי